

STORTINGET

Innst. 54 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:19 L (2025–2026)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om avvikling av samordningsfellen

satt etter folketrygdloven § 20-13. Dersom tjenestepensjonen tas ut før eller ved fylte 67 år, legges delingstallet ved fylte 67 år til grunn. Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes delingstallet på uttakstidspunktet. *Det skal likevel ikke benyttes et delingstall lavere enn 13,42 ved beregning av samordningsfradraget.*

Til Stortinget

II
Loven trer i kraft straks.»

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Vedtak til lov

om endringer i samordningsloven (opphevelse
av den såkalte samordningsfellen)

I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes forholdstallet på uttakstidspunktet. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden på et tidligere tidspunkt. *Det skal likevel ikke benyttes et lavere forholdstall enn 1 000 ved beregning av samordningsfradragene.*

§ 24 a. nr. 3 skal lyde:

3. Samordningsfradraget fastsettes ved å dividere samordningsbeholdningen med et delingstall fast-

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 4. november 2025 om statsrådens vurdering av representantforslaget. Statsrådens svarbrev av 13. november 2025 ligger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det åpnet for skriftlig innspill/høring. Det kom inn 55 skriftlige innspill.

Komiteen har mottatt et høringsinnspill fra Pensjonistforbundet om «Samordningsfellen og verdien av å stå lenger i jobb». Komiteen ba om statsrådens vurdering av det tallmateriell som fremkom i høringsinnspillet. Statsrådens svarbrev av 5. desember 2025 ligger vedlagt.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Vidar Kjølmoen, Morten Sandanger, Agnes Nærland Viljugrein og Elise Waagen, fra Fremskrittspartiet, Alf

Erik Andersen, Bjørnar Laabak, Sebastian Saltrø Ytrevik, og Morten Wold, fra Høyre, Amalie Gunnufsen og Anna Molberg, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Marian Hussein, og fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, viser til Representantforslag 19 L (2025–2026) fra Fremskrittspartiet om avvikling av samordningsfellen.

Komiteen viser til at det kom inn 55 høringsinnspill til saken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, mener at det ikke er korrekt at intensjonen i forslaget er at en skal få suksessivt bedre pensjon jo lenger man jobber etter fylte 67. Intensjonen er å forhindre kutt fordi en jobbet etter fylte 67 og støttet arbeidslinjen.

Flertallet presiserer at formålet med representantforslaget er å oppheve samordningsfella for offentlig ansatte født mellom 1944 og 1962, for å hindre avkortning i offentlig tjenstepensjon dess lenger de arbeider etter 67 år pluss levealdersjustering (67 år+).

Flertallet viser til at dagens representantforslag ikke kan sammenlignes med forslag på samme tema som har vært behandlet før, da det skiller seg ut på et sentralt punkt. Tidligere representantforslag har inneholdt et punkt om tilbakevirkende kraft til 2011 og tilbakebetaling av pensjon. Dette punktet er nå tatt bort. Dagens forslag gjelder kun utbetaling av rettmessig pensjon, slik den hadde stått uten samordningsfella, fra og med loven trer i kraft.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Vedtak til lov

om endringer i samordningsloven (opphevelse av den såkalte samordningsfellen)

I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom tjenstepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes forholdstallet på uttakstidspunktet. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden på et tidligere tidspunkt. *Det skal likevel ikke benyttes et lavere forholdstall enn 1 000 ved beregning av samordningsfradragene.*

24 a. nr. 3 skal lyde:

3. Samordningsfradraget fastsettes ved å dividere samordningsbeholdningen med et delingstall fast-

satt etter folketrygdloven § 20-13. Dersom tjenstepensjonen tas ut før eller ved fylte 67 år, legges delingstallet ved fylte 67 år til grunn. Dersom tjenstepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes delingstallet på uttakstidspunktet. *Det skal likevel ikke benyttes et delingstall lavere enn 13,42 ved beregning av samordningsfradraget.*

II

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre viser til at formålet med representantforslaget er å endre pensjonssystemet slik at offentlig ansatte født fra 1944 til 1962 får en bedre offentlig tjenstepensjon dess lenger de arbeider etter 67 år pluss levealdersjustering (67 år+).

Disse medlemmer viser til at Stortinget ni ganger tidligere har behandlet representantforslag om samme tema, senest i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 422 L (2024–2025), jf. Representantforslag 233 L (2024–2025) fra Fremskrittspartiet om å avvikle samordningsfellen, med votering 5. juni 2025.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Rødt viser til at den såkalte samordningsfellen fører til at offentlig ansatte i enkelte tilfeller taper tjenstepensjon på å jobbe. I ytterste konsekvens kan man risikere å ikke motta én krone i tjenstepensjon, til tross for at man har betalt inn pensjonspremie over et helt yrkesliv i offentlig sektor.

Disse medlemmer viser til at det i dag trolig er eldre offentlig ansatte som står i jobb, til tross for at tjenstepensjonen reduseres for hvert ekstra år de arbeider. Dette kan tyde på at pensjonskassene ikke gir tilstrekkelig informasjon til sine medlemmer om samordningsfellen, og disse medlemmer mener at offentlige pensjonskasser burde informere sine medlemmer bedre om konsekvensene for tjenstepensjonen av å stå lenge i jobb.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at dette forslaget, og lignende forslag om regelverk for samordning mellom alderspensjon fra folketrygden og offentlig tjenstepensjon, har vært behandlet i Stortinget ni ganger tidligere, senest i juni 2025. Disse medlemmer viser til komiteens enstemmige merknader i Innst. 232 L (2023–2024), jf. Prop. 37 L (2023–2024) Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger), som blant annet gir en kortfattet beskrivelse av bakgrunnen for regelverket for samordning for personer født fra 1944 til 1952 og fra 1953 til 1962.

Disse medlemmer merker seg at forslagsstiller Fremskrittspartiet kun har fremmet forslag av denne typen når de har vært i opposisjon på Stortinget, mens

partiet unnlot å gjennomføre slike endringer da de selv var med i en flertallskonstellasjon på Stortinget fra 2013 til 2021.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at dette temaet, som er kalt «samordningsfellen», har blitt behandlet av Stortinget flere ganger tidligere, blant annet i Innst. 422 L (2024–2025) jf. Representantforslag 233 L (2024–2025) om å avvikle samordningsfellen, Innst. 232 L (2023–2024), jf. Prop. 37 L (2023–2024) Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger), Innst. 175 L (2022–2023), jf. Representantforslag 53 L (2022–2023) om å avvikle samordningsfellen, Innst. 71 L (2020–2021), jf. Representantforslag 141 L (2019–2020) om endringer i samordningsloven slik at samordningsfellen oppheves, og Innst. 187 L (2018–2019), jf. Representantforslag 46 L (2018–2019) om endring av lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Disse medlemmer henviser til merknader i de nevnte innstillingene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig i at samordningsfellen må avvikles både for å rette opp noe av den store uretten den har gjort og for at flere offentlig ansatte for fremtiden skal stå lenger i sine stillinger, jf. også heving av aldersgrensen til 72 år. Dette medlem mener samordningsfellen direkte har motvirket hovedformålet med pensjonsreformen.

Dette medlem viser også til statsrådens svarbrev av 17. januar 2024 på spørsmål fra Senterpartiets representant i arbeids- og sosialkomiteen. Svarbrevet ble sendt Arbeiderpartiets og Senterpartiets representanter i komiteen. Her bekrefter statsråden og Statens pensjonskasse (SPK) at tjenestepensjonen blir lavere og lavere jo lenger en arbeider i offentlig stilling etter 67 år pluss levealdersjustering for aldersgruppene fra 1944 til 1962. Departementet har tidligere ikke gitt informasjon om hvor mye offentlig ansatte taper på å arbeide lenger enn 67 år. Dette medlem viser også til de mange høringsinnspillene til representantforslaget fra offentlig ansatte som har arbeidet i sine stillinger lenger enn 67 år, og som derved har fått vesentlig lavere pensjon enn den såkalte bruttogarantien på 66 pst. av sluttlønn. Mange har blitt oppfordret av sin offentlige arbeidsgiver til å fortsette i sine stillinger ut over normal pensjonsalder uten kjennskap til samordningsfellen. Det har ført til store pensjonstap for mange offentlig ansatte, og mange har fått sin pensjonstilværelse ødelagt økonomisk.

Dette medlem viser også til høringsinnspill fra LO og Fagforbundet, som støtter forslag om å avvikle samordningsfellen. Dette medlem viser også til at resultatet av forhandlingene mellom partene i 2009 var

at gammel ordning med bruttogaranti på 66 pst. av sluttlønn skulle videreføres.

På denne bakgrunn vil dette medlem fremme forslag om avvikling av samordningsfellen og gi offentlig ansatte for årsklassene 1944 til 1962 tilsvarende tjenestepensjon som gjaldt før 2011. Forslaget ivaretar levealdersjusteringen og at tidlig uttak av folketrygd (før 67 år pluss levealdersjustering) ikke kompenseres av tjenestepensjonen. Virkningen gjelder for årene fremover. Dette medlem viser til vedlagte forslag til nye lovtekster i samordningsloven som ivaretar dette.

Dette medlem viser til at departementet i svar på spørsmål fra Senterpartiet (17. januar 2024) har opplyst at dette vil bety en merutgift for Statens pensjonskasse på 384 mill. kroner i 2026. Disse midlene er imidlertid innbetalt av offentlig ansatte som er medlemmer av Statens pensjonskasse, og kan ikke ansees som en merutgift. Samordningsfellen innebærer at tjenestepensjon er fratatt de ansatte. Fjerning av samordningsfellen vil innebære lengre yrkesaktivitet for mange ansatte i offentlig virksomhet. Det vil gi inntekter til samfunnet og staten som er større enn utgiftsøkningen på SPKs budsjett. Avviklingen av samordningsfellen innebærer at offentlig ansatte får oppfylt bruttogarantien på 66 pst. av sluttlønn dersom de har full opptjening, slik regelverket var før 2011.

Dette medlem vil vise til at for økonomien i statsbudsjettet og samfunnsøkonomien vil oppheving av samordningsfellen gi positive resultater. Når samordningsfellen er avviklet, vil ikke ansatte tape sin pensjon ved å stå i offentlig stilling etter 67 år pluss levealdersjustering. Det betyr at flere av dem som ønsker å arbeide lenger, vil gjøre det. Det vil nå gjelde særlig for aldersgruppene fra 1954 og de nærmeste år utover. Videre vil pensjonister fra årsklassene som er rammet, kunne gå inn i offentlige stillinger om det er særlige behov, uten å miste sin tjenestepensjon når de igjen slutter. Det kan for eksempel gjelde allerede pensjonerte lærere eller helsepersonell. De ekstraordinære opphevingene av samordningsfellen for helsepersonell under covid-pandemien er eksempler på at det er blitt gjort.

Dette medlem viser til at hovedformålet med pensjonsreformen var å få et pensjonssystem som stimulerer til at flere står lenger i arbeid. Slik vil også avvikling av samordningsfella virke.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til svarbrev fra statsråden fra 5. desember 2025. I brevet vises det til at aldersgrensen i staten skal øke fra 70 til 72 år fra 2026. Disse medlemmer mener isolert sett at dette gjør at flere i staten kan stå lenger i jobb, men samtidig gjør samordningsreglene at tjenestepensjonen reduseres, noe som gjør det lite attraktivt ettersom dette vil føre til tappt tjenestepensjon.

Disse medlemmer mener dette taler for at man bør oppheve samordningsfellen, slik at årskullene født før 1963 ikke taper tjenstepensjon ved å stå i jobb frem til den nye aldersgrensen, eller lenger.

Disse medlemmer peker på at statsråden viser til at beregningene fra Pensjonistforbundet fremstår som for optimistiske med tanke på sysselsettingseffekten fremover, men uten at departementet legger frem egne beregninger på antatt virkning.

Disse medlemmer er imidlertid enige om at økonomiske insentiver virker, og at mange jobber lenger dersom det gir pensjonsmessig uttelling å stå i jobb.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Vedtak til lov

om endringer i samordningsloven (opphevelse av den såkalte samordningsfellen)

I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom tjenstepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes forholdstallet på uttakstidspunktet. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden på et tidligere tidspunkt. *Det skal*

likevel ikke benyttes et lavere forholdstall enn 1 000 ved beregning av samordningsfradragene.

§ 24 a. nr. 3 skal lyde:

3. Samordningsfradraget fastsettes ved å dividere samordningsbeholdningen med et delingstall fastsatt etter folketrygdloven § 20-13. Dersom tjenstepensjonen tas ut før eller ved fylte 67 år, legges delingstallet ved fylte 67 år til grunn. Dersom tjenstepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes delingstallet på uttakstidspunktet. *Det skal likevel ikke benyttes et delingstall lavere enn 13,42 ved beregning av samordningsfradraget.*

II

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:19 L (2025–2026) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen, Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om avvikling av samordningsfellen – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 9. desember 2025

Marian Hussein

leder

Per Vidar Kjølmoen

ordfører

**DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/3989-

Dato
13. november 2025

**Representantforslag 19 L (2025-2026) om å avvikle samordningsfella
(Dokument 8:19 L (2025-2026))**

Jeg viser til brev av 4.11.2025 der arbeids- og sosialkomiteen ber om min vurdering av forslag til dokument 8:19 L (2025–2026) fra stortingsrepresentantene Alf Erik Andersen Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Dagfinn Henrik Olsen, Morten Wold, Bjørn-Kristian Svendsrud, Bjørnar Laabak og Kristoffer Sivertsen om å avvikle samordningsfella.

Arbeids- og sosialkomiteen ber om en vurdering av følgende forslag:

«I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom tjenestepensjonen tas ut etter fylte 67 år, benyttes forholdstallet på uttakstidspunktet. Dette gjelder også dersom det er tatt ut hel eller delvis alderspensjon fra folketrygden på et tidligere tidspunkt. *Det skal likevel ikke benyttes et lavere forholdstall enn 1,000 ved beregning av samordningsfradragene.*

§ 24 a. nr. 3 skal lyde:

3. Samordningsfradraget fastsettes ved å dividere samordningsbeholdningen med et delingstall fastsatt etter folketrygdloven § 20-13. Dersom tjenestepensjonen tas ut før eller ved fylte 67 år, legges delingstallet ved fylte 67 år til grunn. Dersom tjenestepensjonen tas ut

etter fylte 67 år, benyttes delingstallet på uttakstidspunktet. *Det skal likevel ikke benyttes et delingstall lavere enn 13,42 ved beregning av samordningsfradraget.*

II

Loven trer i kraft straks.»

Forslagsstillerne viser til at formålet med representantforslaget er å rette opp og hindre at offentlig ansatte født fra 1944 til 1962 får lavere og lavere offentlig tjenstepensjon dess lenger de arbeider etter 67 år pluss levealdersjustering (67 år+).

Utgangspunktet for det aktuelle regelverket er som kjent at Regjeringen Stoltenberg II i 2009 ikke lyktes med å oppnå enighet med partene i offentlig sektor om en ny offentlig tjenstepensjon og en ny AFP i offentlig sektor, i tråd med pensjonsreformens prinsipper om at det skal lønne seg pensjonsmessig å stå lenger i arbeid. I stedet inngikk man en avtale med partene om en videreføring av en sluttlønnbasert bruttomodell, der bidrag fra tjenstepensjonen blir lavere jo høyere alderspensjon fra folketrygden.

Jeg viser til at etter Stortingets lovvedtak i 2010 har Stortinget behandlet dette regelverket en rekke ganger. Så sent som i april i år ble et identisk representantforslag fremmet av representanter fra Fremskrittspartiet (representantforslag 233 L (2024–2025)). Tilsvarende forslag har også vært fremmet gjennom representantforslag 53 L (2022–2023), representantforslag 141 L (2019–2020) og representantforslag 46 L (2018–2019).

I forbindelse med behandling av Prop. 87 L (2018–2019), jf. Innst. 314 L (2018–2019), som fulgte opp en avtale mellom Regjeringen Solberg og partene i offentlig sektor om en omlegging av pensjonsordningene i offentlig sektor, fremmet et mindretall i komiteen også et tilsvarende lovforslag, som ikke fikk flertall i stortingsbehandlingen. Samordningsreglene ble også behandlet gjennom behandlingen av Prop 61 L (2017–2018), hvor regelverk for samordning av offentlig tjenstepensjon mot ny opptjeningsmodell i folketrygden ble vedtatt.

Jeg viser videre til at regjeringen 15. desember 2023 fremmet Prop. 37 L (2023–2024) *Endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger)*, som fulgte opp anmodningsvedtak 238 og 239 fra stortingssesjonen 2020–2021, fattet ifm. Stortingets behandling av representantforslag 141 L (2019–2020), samt en flertallsmerknad i Innst. 175 L (2022–2023) ifm. med behandlingen av representantforslag 53 L (2022–2023). Her foreslo regjeringen endringer i de lovfestede offentlige tjenstepensjonsordningene som ga offentlig ansatte født 1954–1962 bedre uttelling for å stå lenger i arbeid. Regjeringens forslag til lovendringer ble vedtatt mot FrP stemmer. I komiteens behandling av lovforslaget, fremmet et mindretall et forslag tilsvarende representantforslaget som nå er fremmet, jf. Innst. 232 L (2023–2024), uten å få flertall.

Dette er altså niende gang Stortinget behandler forslag om endringer i samordningsregelverket som følge av pensjonsreformen og Stortinget har behandlet forslag tilsvarende

det som nå er fremmet seks ganger siden 2018, og ved samtlige anledninger har et bredt flertall på Stortinget avvist forslaget.

I brev til komiteen i forbindelse med det representantforslaget som ble fremmet i april i år opplyser min forgjenger, Tonje Brenna, om at det som følge av Stortingets lovvedtak ved behandling av Prop. 37 L (2023–2023) ikke lenger er noen samordningsfelle når det gjelder samordning med ny folketrygd. Jeg vil trekke fram følgende tre avsnitt fra svarbrevet som ble sendt til komiteen i april:

«Samtidig med at Meld. St. 6 (2023–2024) ble lagt fram, fremmet regjeringen Prop. 37 L (2023–2024) med lovforslag som fjerner den særskilte nedre grensen på delingstallet for den delen av bruttopensjonen som levealdersjusteres med delingstall og samordnes med ny opptjeningsmodell i folketrygden.»

«Etter lovendringen som ble vedtatt gjennom behandlingen av Prop. 37 L (2023–2024), er det ikke noen nedre grense for delingstallet som legges til grunn for å levealdersjustere bruttopensjonen, og heller ikke noe nedre grense for delingstall for å beregne samordningsfradraget. Her er det altså full symmetri, slik det går fram at forslagsstillerne ønsker å oppnå. Representantforslaget om endringer i samordningsregelverket når det gjelder samordning med ny folketrygd, vil altså gjeninnføre asymmetri.»

«Det er altså kun ved samordning mot gammel opptjeningsmodell at det er asymmetri i hvilket forholdstall som benyttes på bruttopensjonen og på samordningsfradraget.»

Grunnen til at regjeringen kun foreslo endringer for den delen som samordnes med ny folketrygd, var at Stortingets anmodninger gjaldt tiltak for å styrke arbeidsinsentivene. Et svært klart flertall av de som er født før 1954 har allerede gått av med pensjon. Å endre regelverket for denne gruppen, vil følgelig ha en svært beskjeden effekt på insentivene til å stå i jobb. En eventuell regelverksendring for denne gruppen vil primært gi endret pensjon for de som allerede har gått av med pensjon, og mange av dem vil også ha vært pensjonister i lang tid. Regjeringens vurdering var derfor at regelverket ikke bør endres for personer født før 1954.

For personer som er født i 1954–1962 var regjeringens vurdering i Prop. 37 L (2023–2024) at regelverket burde endres for å forsterke arbeidsinsentivene. Mange av disse er fremdeles i jobb og kan velge å stå lenger i jobb dersom uttellingen for dette bedres. Offentlig ansatte født i 1954–1962 er omfattet av den sterkere levealdersjusteringen i ny alderspensjon fra folketrygden. Opptjening av tjenstepensjon skjer imidlertid i sin helhet i en modell der en ikke får opptjening utover 30 år. I tillegg er denne tjenstepensjonen en bruttopensjon, der økt opptjening i folketrygden også gir økt samordningsfradrag, slik at samlet pensjon i hovedsak ikke påvirkes av folketrygdens nye opptjeningsmodell. En kan derfor argumentere for at offentlig ansatte født i 1954–1962 får ulempe med sterkere levealdersjustering, men

at tjenestepensjonsordningen motvirker fordelene med en opptjeningsmodell der det er enklere å kompensere for levealdersjusteringen.

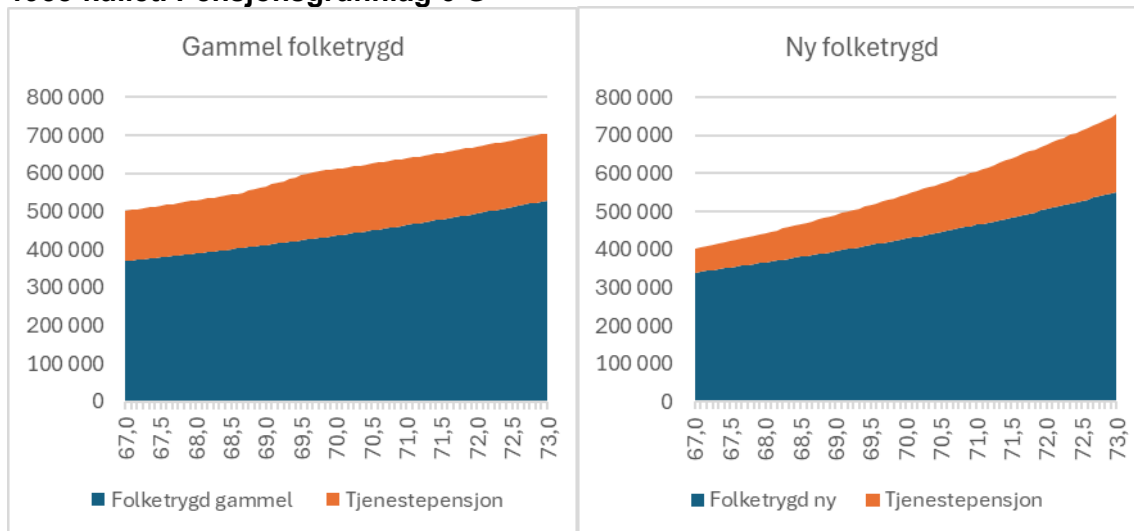
Fra og med 1963-kullet vil det bli langt gunstigere både å stå i jobb til ordinær aldersgrense, og utover den. For de som står lenge i jobb blir det store forskjeller i pensjonsnivåene mellom 1962- og 1963-kullet. Lovendringene som Stortinget vedtok i 2024 styrker arbeidsinsentivene til årskullene som gradvis blir berørt av den sterkere levealdersjusteringen. Med denne løsningen fases fleksibiliteten gradvis inn fra og med 1954-kullet, og gjelder 90 prosent av pensjonen for 1962-kullet, slik at man får en gradvis overgang til de nye reglene som gjelder fullt fra og med 1963-kullet.

Jeg vil bemerke at forslaget om en nedre grense for forholdstallet på 1,000 vil gi asymmetri i hvilket forholdstall som benyttes på tjenestepensjonen og samordningsfradraget for årskull født fra og med 1954. For den delen av tjenestepensjonen som skal samordnes med ny folketrygd, er det nå ingen øvre begrensning på hvor høy tjenestepensjonen kan bli ved utsatt uttak fram til fylte 75 år. Å innføre en begrensning på samordningsfradraget vil derfor *fjerne* symmetrien som ble innført ved Stortingets lovvedtak i 2024. I tillegg vil representantforslaget heller ikke skape symmetri for den delen av tjenestepensjonen som samordnes med gammel folketrygd. I tråd med avtalen mellom regjeringen Solberg og partene i offentlig sektor fra 3. mars 2018, og som ble vedtatt av Stortinget ved behandling av Prop. 61 L (2018–2019), er nedre grense for forholdstallet for årskullene 1954–1962 det forholdstallet som gjelder når delingstallet er 13,42. For 1954-kullet er dette 0,948 og for 1962-kullet er dette 0,934. Å ha en nedre grense for forholdstallet på 1,000 for samordningsfradraget blir derfor feil når målet er symmetri i hvilket forholdstall som benyttes for å levealdersjustere tjenestepensjonen og samordningsfradraget. Også dette ble påpekt i svarbrevet fra daværende arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna ved forrige behandling av saken. Slik jeg leser forslaget fra stortingsrepresentantene, er forslaget ikke utformet slik at lovforslaget er i tråd med intensjonen de ønsker å oppnå.

Under illustreres virkningen av representantforslaget for 1958-kullet, som får halvparten av pensjonen etter gammel folketrygd og halvparten av pensjonen med ny folketrygd.

1958-kullet når forholdstall 1,000 når de er 68 år og 8 måneder. Bruttopenasjonen som samordnes med gammel folketrygd øker imidlertid fram til delingstallet 13,42, dvs. fram til 69 år og 9 måneder. Bruttopenasjonen som samordnes med ny folketrygd har ingen begrensning på delingstall og øker ved utsatt avgang i hele intervallet (fram til 75 år som i folketrygden). Med en begrensning på forholdstallet på hhv. 1,000 og 13,42 vil altså bruttopensjonen øke mer enn samordningsfradraget, og både samlet pensjon og tjenestepensjonen øker med utsatt avgang.

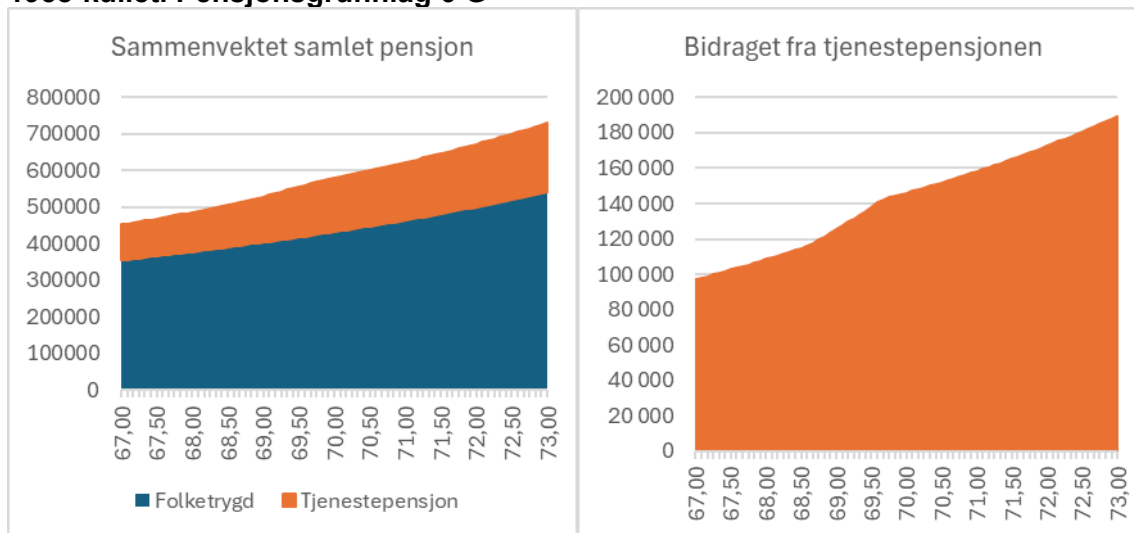
**Pensjon etter avgangsalder med representantforslaget.
1958-kullet. Pensjonsgrunnlag 6 G**

Nivået på tjenestepensjonen vil altså ikke «låses» til det nivået man har når man har kompensert for levealdersjusteringen, hvilket jeg oppfatter er intensjonen med forslaget.

Under illustreres vektet pensjon, når gammel og ny folketrygd vektes sammen, og det isolerte bidraget fra tjenestepensjonen.

**Pensjon etter avgangsalder med representantforslaget.
1958-kullet. Pensjonsgrunnlag 6 G**

Min vurdering er at disse utslagene ikke er rimelige. Dette er årskull som har fått videreført AFP som tidligpensjonsordning, og som derfor ikke «straffes» i form av lav årlig pensjon ved avgang før 67 år. Da mener jeg det blir urimelig at de «belønnes» med økt årlig samlet pensjon ved avgang etter at de har kompensert for levealdersjusteringen. Jeg minner om at årskull født fra og med 1963, som får god pensjonsmessig uttelling av å jobbe lenge, ikke har AFP som tidligpensjon og selv må bære kostnaden gjennom lav årlig pensjon dersom de

slutter tidlig. Jeg mener at det innenfor et system må være «enten eller». Det blir urettferdig dersom noen årskull både har tilgang til en svært gunstig tidligpensjonsordning for de som slutter tidlig, samtidig som samlet pensjon øker med avgangsalder for de som ikke slutter tidlig.

Forslagsstillerne gjør et poeng av å vise til de nøytrale uttaksreglene i folketrygden. Det er riktig som forslagsstillerne skriver at samlet utbetalt folketrygd ikke blir høyere ved utsatt uttak. Forventet nåverdi av den enkeltes samlede pensjonsutbetalinger fra folketrygden er uavhengig av uttaksalder. Poenget er at offentlig tjenstepensjon for årskull født før 1963 ikke har nøytrale uttaksregler. Her blir samlet pensjon over livsløpet høyere ved tidliguttak og lavere jo senere uttaket skjer. Dette er et resultat av at partene sa nei til fleksibel offentlig tjenstepensjon i 2009. Resultatet av dette er at det blir relativt stor forskjell mellom årskull født før 1963 og for årskull født fra og med 1963. De som er født før 1963 kommer klart bedre ut enn de som er født fra og med 1963, dersom de slutter tidlig, mens det motsatte er tilfelle for de som står lenge i jobb.

Forslagsstillerne legger til grunn at de som er «rammet» av regelverket, altså jobber etter at de har kompensert for levealdersjusteringen, gjør dette uten å være klar over konsekvensene. Jeg er ikke uten videre enig i dette premisset. De som har valgt å jobbe videre etter at de har kompensert for levealdersjusteringen, kan ha gjort dette vel vitende om konsekvensene. Noen fordi de trives på arbeidsplassen, fortsatt har karriereambisjoner, ønsker å bidra i samfunnet, eller at de ikke føler seg klare for pensjonisttilværelsen. Mange vil fortsette av økonomiske årsaker, fordi de mangler full pensjonsopptjening, trenger eller ønsker lønnsinntekten, eller ønsker å øke sluttlønnen for å kunne få en høyere alderspensjon den dagen de går av. Dersom man jobber lenger enn det som er nødvendig for å kompensere for levealdersjusteringen betyr det at man har helse til å fortsette i jobb, arbeidslyst, og en arbeidsplass som er tilrettelagt for å kunne fortsette i jobb. Man vil ha full lønn, i år der mange jevnaldrende vil ha gått av med pensjon. Og lønn vil i de aller fleste tilfeller være vesentlig høyere enn pensjon. Så lenge de venter med å ta ut alderspensjon fra folketrygden til de slutter i jobb, vil samlet årlig pensjon overstige 66 prosent av sluttlønnen, og selv om samlet pensjon ikke øker like mye ved utsatt avgang som den ville gjort dersom man lyktes med å oppnå en enighet om nye pensjonsordninger i 2009, er årlig pensjon likevel på et nivå som muliggjør et godt liv som pensjonist.

Forslagsstillerne skriver at stadig flere blir kjent med effekten av å jobbe etter at man har kompensert for levealdersjusteringen, og at informasjon om dette nå er mer tilgjengelig. Jeg deler den oppfatningen. Men jeg tror ikke at det er ikke riktig, som forslagsstillerne skriver, at flere derfor velger å slutte tidligere enn de ellers hadde ønsket, for å unngå tap i tjenstepensjonen. Det er ingen tendens i offentlig sektor til at færre jobber etter 67 år. Veldig mange slutter imidlertid i jobb allerede når de er 62 år, lenge før de har kompensert for levealdersjusteringen. Min vurdering er at dette er en langt større bekymring. Foreløpige resultater viser imidlertid at færre nå slutter i jobb ved 62 år på grunn av omleggingen av AFP, fra tidligpensjon til livsvarig påslag.

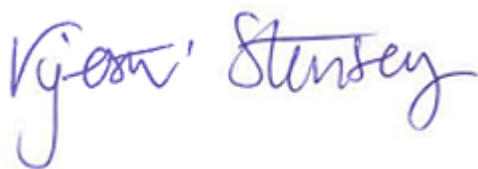
I representantforslaget er det noe uklart om forslagstillerne mener at regelendringen kun skal gjelde framover eller om det også skal gjelde med tilbakevirkende kraft.

For 2026 anslås merutgiftene i SPK, uten tilbakebetaling, å være om lag 600 millioner kroner. De årlige merutgiftene vil øke fram mot rundt 2030, og vil deretter gradvis avta. I SPK er merutgiftene framover totalt beregnet å være 7,9 milliarder kroner (7,4 milliarder knyttet til samordning med gammel opptjeningsmodell og 0,5 milliarder knyttet til samordning med ny opptjeningsmodell). Dersom regelendringen også skal gjelde med tilbakevirkning viser oppdaterte beregninger at representantforslaget anslås å gi en etterbetaling på om lag 4 milliarder i SPK. Det har ikke vært mulig å innhente oppdaterte kostnadsanslag for de kommunale tjenstepensjonsordningene, men det er snakk om betydelige beløp også her.

Jeg mener merutgiftene ved representantforslaget må ses i lys med hva vi oppnår dersom det vedtas. 1954–1962 kullet får med gjeldende regler økt pensjon ved å utsette avgang, også etter at de har kompensert for levealdersjusteringen. Det er ikke noen nedre grense for delingstallet som benyttes på bruttopensjonen som samordnes med ny folketrygd, og heller ikke på samordningsfradraget.

De som er født før 1954 har i all hovedsak sluttet i jobb, og det vil ikke påvirke arbeidsinsentivene å endre regelverket for disse årskullene. Jeg synes det er feil prioritering å bruke et tosifret milliardbeløp på å endre regelverket for disse årskullene, og jeg synes det er prinsipielt problematisk å endre regelverket for årskull som allerede har tilpasset seg regelverket og gått av med pensjon. Hva med de som har sluttet i jobb fordi de forsto at utsatt avgang ville redusert tjenstepensjonen? De vil med rette kunne hevde at de hadde tilpasset seg annerledes dersom regelverket hadde vært slik representantforslaget lyder. Jeg stiller meg derfor spørrende til hvordan forslaget skal håndtere offentlig ansatte som med forslaget ville jobbet lenger, men med gjeldende regelverk valgte å gå av ved fylte 67 år. Å endre regelverket så lenge etter at pensjoneringsbeslutningen er tatt, vil skape nye urimeligheter. Min vurdering er derfor at representantforslaget bør avvises.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Statsråden

Arbeids- og sosialkomiteen i Stortinget
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/4369-

Dato
5. desember 2025

Spørsmål fra Arbeids- og sosialkomiteen vedrørende behandling av Representantforslag 19 L (2025–2026) om avvikling av samordningsfellen

Jeg viser til henvendelse fra Arbeids- og sosialkomiteen til finansministeren hvor komiteen ber om finansministerens vurdering av tallmaterieell fra Pensjonistforbundet. Som ansvarlig statsråd for regelverket som er til behandling, er henvendelsen oversendt til meg.

Utgangspunktet for beregningene fra Pensjonistforbundet synes å være å supplere de beregningene som er gitt som svar til Frp på spørsmål 299 til statsbudsjettet for 2026. Her beregnes de direkte virkningene av å avvikle det som betegnes som samordningsfellen for utgiftene til pensjon. Det er ikke gjort anslag for hvilke virkninger på arbeidstilbudet som en slik endring kan medføre og hvilke provenyvirkninger slike effekter kan ha.

Jeg har stor tro på at økonomiske insentiver virker og at mange jobber lenger dersom det gir pensjonsmessig uttelling å stå lenger i jobb. Dette har også bred støtte i forskning som har analysert effekten av for eksempel omleggingen av AFP-ordningene. Det kan derfor være relevant å vurdere slike effekter også knyttet til endringer i reglene for samordning. Jeg mener imidlertid at effekten på økt antall årsverk som legges til grunn i analysen er sterkt overvurdert.

Det er verdt å merke seg at mesteparten av de antatte merutgiftene vil gå til personer som allerede har avsluttet yrkeslivet, jf. at endringene er ment å gjelde fra 1944-kullet til 1962-kullet. Det er usannsynlig at mange av dem som allerede har gått av, vil tre inn i yrkeslivet igjen. Spørsmålet er først og fremst hvilken effekt endringer vil kunne ha for personer som fortsatt står i jobb.

Jeg vil starte med å si at jeg er svært glad for at Pensjonistforbundet i klartekst skriver at den såkalte samordningsfellen kun gjelder for samordning med gammel opptjeningsmodell. Jeg vet at Pensjonistforbundet har vært en stor pådriver for å få endret regelverket og at de også har høy troverdighet blant de som har vært pådrivere for å få endret regelverket.

Når det ikke er en såkalt samordningsfelle i samordning med ny folketrygd, så betyr dette at den delen av tjenestepensjonen som samordnes med ny opptjeningsmodell, ikke reduseres ved utsatt uttak, uansett alder. På grunn av samordningsfordelen vil tjenestepensjonen øke noe ved utsatt uttak og samlet årlig pensjon øker ved utsatt uttak helt fram til 75 år. Dette følger av de endringer som ble foretatt ved behandlingen av Prop 37 L 2023–2024, jf. Innst. 232 L (2023–2024). For dem som får størstedelen av sin pensjon samordnet med ny opptjeningsmodell, vil derfor den samlede effekten av utsatt avgang være at årlig pensjon øker etter at man har fylt 67 år.

Aldersgrensen i staten er 70 år (det er vedtatt at den øker til 72 år fra og med 1. januar 2026). De som har passert 70 år, har dermed i all hovedsak sluttet i jobb, og det antas derfor at en endring i regelverket primært vil ha effekt på arbeidstilbudet for årskullene som ennå ikke har fylt 70 år, dvs. årskullene født fra og med 1956.

I tabellen under framgår det ved hvilken alder tjenestepensjon som samordnes med gammel opptjeningsmodell ikke lenger øker ved utsatt avgang for årskullene 1956–1962:

Tabell 1 Alder hvor tjenestepensjon som samordnes med gammel opptjeningsmodell ikke lenger øker ved utsatt avgang og andel gammel opptjeningsmodell

Årskull	Alder hvor tjenestepensjon som samordnes med gammel opptjeningsmodell ikke lenger øker ved utsatt avgang	Andel gammel opptjeningsmodell
1956	69 år og 5 måneder	7/10
1957	69 år og 7 måneder	6/10
1958	69 år og 9 måneder	5/10
1959	69 år og 11 måneder	4/10
1960	70 år og 1 måneder	3/10
1961	70 år og 3 måneder	2/10
1962	70 år og 4 måneder	1/10

1957-kullet har 60 prosent gammel opptjeningsmodell og for dette årskullet vil det i hovedsak være slik at utsatt avgang etter 69 år og 7 måneder vil gi lavere årlig *tjenestepensjon*, uten nødvendigvis å få lavere samlet årlig pensjon. Effekten er imidlertid begrenset av at det kun er den delen av tjenestepensjonen som samordnes med gammel opptjeningsmodell som reduseres.

1958-kullet har 50 prosent gammel opptjeningsmodell og for dette årskullet vil det også derfor være tilfelle for flere at årlig tjenstepensjon reduseres ved utsatt avgang etter 69 år og 9 måneder. Men her er den negative effekten mindre enn for 1957-kullet.

Vi har bedt om tall fra Statens pensjonskasse på hvor mange 68 og 69-åringer som fortsatt er i jobb og dermed kan utsette avgang fra arbeidslivet. Vi har også bedt om tall for ved hvilken alder det er vanlig å gå av med pensjon, for å undersøke om dette kan være relatert til alderen hvor det ikke lenger er lønnsomt å utsette avgang.

De som fyller 69 år neste år, er født i 1957. De er fortsatt 68 år og hele kullet er derfor i en alder hvor det fortsatt lønner seg pensjonsmessig å stå i jobb (de har ennå ikke nådd delingstall 13,42). Det er kun om lag 1 000 personer med medlemskap i SPK som fortsatt er i jobb og som ikke har gått av med pensjon i 1957-kullet.

Effekten for den enkelte, forutsatt den foreslåtte regelendringen, av å jobbe ett år lenger enn alderen hvor delingstallet er 13,42, vil gi en økning i årlig pensjon for en person med inntekt på 830 000 kroner (som antatt i beregningene fra Pensjonistforbundet) for 1957-kullet på i størrelsesorden 1,6 prosentpoeng, eller 13 000 kroner. Dette er en relativt beskjeden økning som neppe vil gi stor effekt på arbeidstilbudet. Her må man huske at det viktigste økonomiske incentivet til å stå lenger i jobb, er at lønnen er høyere enn pensjonen. Når man velger pensjonering, gir man avkall på flere hundre tusen kroner fordi pensjonen er lavere enn lønnen – og de økonomiske incentivene i form av litt høyere pensjon pga. justering av samordningsreglene vil i denne sammenheng være mindre.

Å anta 500 flere årsverk for 69-åringer framstår derfor som helt urealistisk.¹ En slik respons av endrete incentiver vil klart overgå responsen av å avvikle AFP som tidligpensjon, som har klart større effekter på incentivene til utsatt avgang.

Under framgår det hvor mange som har gått av ved ulike avgangsalder for 1957-kullet.

Tabell 2 Avgangsalder for dem som har gått av med pensjon. 1957-kullet

	62 år	63 år	64 år	65 år	66 år	67 år	68 år
Antall	1312	496	431	896	295	6451	144

Som det går fram av avgangsmønsteret i tabell 2, så ser vi at de fleste tar ut pensjon ved 67 år, selv om det pensjonsmessig for dette årskullet lønner seg å stå i jobb fram til 69 år og 7 måneder.

For 1956-kullet framgår tilsvarende tall av tabell 3:

¹ Det fremgår ikke om dette anslaget er basert på hele offentlig sektor eller bare for medlemmer i SPK. Merutgiftene som sammenliknes med provenyvirkning av økt arbeidstilbud, basert på svar 299 til FrPs spørsmål til statsbudsjettet for 2026, er basert på tall bare fra SPK.

Tabell 3 Avgangsalder for de som har gått av med pensjon. 1956-kullet

	62 år	63 år	64 år	65 år	66 år	67 år	68 år	69 år
Antall	1397	500	443	974	315	6347	314	134

Det er altså relativt liten sammenheng mellom når det enkelte årskull går av med pensjon, og ved hvilken alder det ikke lønner seg pensjonsmessig å fortsette i jobb. For 1956-kullet vil tjenstepensjonen øke fram til 69 år og 5 måneder. Å anta at responsen på endrede insentiver er så stor som det som er lagt til grunn i analysen til Pensjonistforbundet, framstår svært urealistisk, særlig når det i realiteten er snakk om en relativt beskjeden effekt på samlet pensjon ved utsatt avgang, jf. anslaget for 1957-kullet som er gjengitt over.

Dersom pensjonsregelverket i offentlig sektor hadde vært annerledes allerede fra 2011, mener jeg at vi kunne fått en noe større økning i årsverk blant eldre arbeidstakere i offentlig sektor. Men potensialet ville nok ha vært klart størst for aldersgruppene som er yngre enn alderen hvor den såkalte samordningsfella slår inn. I 1956- og 1957-kullene har over 87 prosent (som ikke er uføre eller har sluttet før de har rett til pensjon) gått av med pensjon innen de er 67 år.

Jeg er klar over at jeg kun oppgir tall for Statens pensjonskasse og at en eventuell endring av regelverket også vil ha effekt for kommunal sektor. Jeg har dessverre ikke hatt anledning til å innhente en samlet statistikk for kommunal sektor. Vi vet likevel fra tidligere analyser av avgangsmønster i offentlig sektor, at avgangsalderen er lavere i kommunal sektor enn for statsansatte (medlemmer av Statens pensjonskasse). Se for eksempel kapittel 4 i rapporten fra Pensjonspolitisk arbeidsgruppe som ser på avgangsmønsteret i offentlig sektor ([endelig-rapport-ppag-27.05.2025.pdf](#)).

Jeg vil også påpeke at jeg mener at den beregnede provenyeffekten er feil, selv om vi legger anslått økte årsverk til grunn.

For det første er det ikke hensyntatt merutgiftene i pensjonsutbetaling i samlet proveny. Dersom man summerer tallene i tabell 3 i notatet fra Pensjonistforbundet, utgjør dette om lag 6,4 milliarder før skatt og om lag 3,8 milliarder etter skatt.

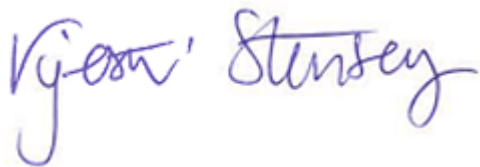
For det andre gis det en noe forenklet vurdering av effekt på skatteinntekter hvor det blant annet ser ut til at det kun tas hensyn til brutto skatteinntekt fra lønn, jf. tabell 2 kolonne 2 i notatet fra Pensjonistforbundet. Man betaler også skatt av pensjon, selv om skatteinntekten på pensjon er lavere enn skatteinntekten fra lønn. Her mener jeg at man burde lagt til grunn differansen i skatteinntekter fra lønn og skatteinntekter fra pensjon. Dette reduserer provenyet isolert sett med opp mot 25 pst. dvs. i størrelsesorden under 4 mrd. kroner og ikke 5,1 mrd. kroner.

Selv om det trolig vil være noe effekter på arbeidstilbudet og dette vil ha noe effekter på provenyvurderingene, er det lite sannsynlig at disse i særlig grad vil endre de provenyvurderingene som ble gitt i svaret til Frp. Hoveddelen av merutgiftene vil være knyttet

til merutbetalinger av pensjon til de eldste årskullene uten noen effekter på arbeidstilbudet og for de yngre årskullene vil effekten på arbeidstilbudet trolig være svært beskjedent.

Jeg støtter Pensjonistforbundet i at økt sysselsetting vil gi økt verdiskaping. Men jeg mener at å endre på samordningsregelverket, som primært gir økt pensjon til personer som allerede har gått av med pensjon, er et lite målrettet virkemiddel for å oppnå økt sysselsetting. Det vil i størst grad treffe personer som allerede har gått av med pensjon. Selv om tiltaket også delvis treffer personer som neste år fyller 64 år og eldre, og som vil ha en del år igjen i arbeidslivet, er disse i betydelig grad omfattet av regelverk som gir pensjonsmessig uttelling for å stå lenger i arbeid, også i offentlig sektor. Dersom vi skal prioritere tiltak som gir økte utgifter på statsbudsjettet for å øke sysselsettingen, mener jeg at det ville vært mer hensiktsmessig å rette dette mot yngre, hvor potensiale er klart større enn blant de som nærmer seg 70 år.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Kopi

Finansdepartementet